

PÄÄTÖS
Nro 148/2020
Dnro PSAVI/1052/2020
30.11.2020

ASIA	Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamisesta aiheutuneiden vahinkojen korjaaminen ja korvaaminen, Oulu
HAKIJA	Erkki Pesämaa
VASTAPUOLI	Oulun Energia Oy

SISÄLLYSLUETTELO

KORVAUSHAKEMUKSEN VIREILLETULO.....	3
HAKEMUS JA VAATIMUSTEN PERUSTELUT	3
VAATIMUSTEN PERUSTELUT	3
ASIAA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET	3
Vesistötoimikunnan 17.9.1957 antama päätös nro 23/1957	3
Pohjois-Suomen vesioikeuden 9.10.1992 antama päätös nro 54/92/2	4
Vesiylioikeuden 31.3.1995 antama päätös nro 58/1995	5
Korkeimman hallinto-oikeuden 28.12.1995 antama päätös Taltionro 5387	6
Pohjois-Suomen vesioikeuden 11.10.1996 antama päätös nro 51/96/2	6
Valmistumisilmoitus	6
Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston 17.11.2005 antama päätös nro 61/05/2	6
Vaasan hallinto-oikeuden 27.2.2008 antama päätös nro 08/0049/1	7
Korkeimman hallinto-oikeuden 18.8.2009 antama päätös taltionumero 1971	7
HAKEMUKSEN KÄSITTELY	7
Hakemuksesta kuuleminen	7
Vastapuolen selitys	7
Hakijan kuuleminen ja täydennyspyyntö	8
Hakijan vastaselitys ja korvaushakemuksen täydennys	9
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	10
Käsittelyratkaisu.....	10
Pääasiaratkaisu	10
RATKAISUN PERUSTELUT	10
Käsittelyratkaisun perustelut	10
Pääasiaratkaisun perustelut.....	13
Sovelletut säännökset.....	14
KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN.....	14
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN.....	14
MUUTOKSENHAKU	15

KORVAUSHAKEMUKSEN VIREILLETULO

Erkki Pesämaa on toimittanut korvaushakemuksensa 5.2.2020 Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (myöhemmin ELY-keskus) ja ELY-keskus on 6.2.2020 siirtänyt asiakirjat aluehallintoviraston käsiteltäväksi hallintolain 21 §:n perusteella.

HAKEMUS JA VAATIMUSTEN PERUSTELUT

Erkki Pesämaa on korvaushakemuksessaan ja myöhemmin toimittamassaan täydennyksessään vaatinut seuraavaa:

1. Korvaamaan käyttökelvottomaksi käyneestä kellarista 400 euroa,
2. uusimaan rantakiveyksen,
3. korvaamaan mökin siirtymisestä aiheutuneet vaaituskulut aluehallintoviraston arvion mukaan sekä
4. korvaamaan pihakoivuille aiheutuneista haitoista 300 euroa.

VAATIMUSTEN PERUSTELUT

Hakija on perustellut vaatimuksensa seuraavasti:

1. Kesän 1997 Oulujen padotuskorkeuden noston vuoksi hakijan omistaman [REDACTED] tilan [REDACTED] mökin kellari täyttyi vedellä, reuna-kivet sortuivat ja kellarista tuli käyttökelvoton. Ennen padotuskorkeuden nostoa kellari toimi moitteettomasti.
2. Padotuskorkeuden nostamisen jälkeen veden virtaus syö rantaviivaa entistä voimakkaammin ja ilman rantakiveystä rantaviivan siirtyminen jatkuisi entistä nopeammin.
3. Oulun Energia oli kiinnittänyt mökin vieressä sijaitsevasta pylvästä mökin seinään sinkkiharuksen sillä seurauksella, että mökki liikkui. Mökki jouduttiin uudelleen vaaitsemaan. Hakija ei muista vaaituksen suorittamisajankohtaa tai kustannuksia, koska kuitit eivät ole enää tallella.
4. Hakijan tilalla sijaitsi neljähaarainen voimalinjapylväs, joka oli alkanut kallistumaan ja uhkasi kaatua. Oulun Energia oli kiinnittänyt pylvästä tukeakseen sinkit tilalla sijaitseviin eläviin pihakoivuihin. Sinkit kuorivat täysikasvuiset puut pilalle ja puut kuolivat. Hakija ei muista tarkkaa puiden vahingoittumisajankohtaa.

ASIAA KOSKEVAT PÄÄTÖKSET

Vesistötoimikunnan 17.9.1957 antama päätös nro 23/1957

Vesistötoimikunta on 17.9.1957 antamallaan päätöksellä Nro 23/1957 hylännyt hakemuksen padotuskorkeuden nostamisesta NN + 11,00 m:iin.

Samalla vesistötoimikunta on myöntänyt luvan vedenkorkeuden nostamiselle NN + 10,50 m:iin. Lupaehdossa 9) on määrätty rantatörmien suojaamisesta seuraavasti: *"Rantatörmät on tarkoituksenmukaisesti vahvistettava rannan vyörymisen ja rakenteiden sortumisen estämiseksi niissä kohdin, joista suunnitelmassa ja toimitusmiesten lausunnossa on määrätty, sekä vielä muuallakin missä sellainen toimenpide käy aiheelliseksi. Milloin rakenteiden sortumisvaaraa ei ole, voidaan ranta jättää vahvistamattakin, mutta on hakija tällöin velvollinen korvaamaan kaiken rantojen vyörymisestä aiheutuvan vahingon ja haitan heti kun vahinko ja haitta on havaittavissa ja voidaan arvioida. Rantavahvistus on tehtävä, paitsi riittävän lujaksi ja muuten tarkoitustaan vastaavaksi myös sellaiseksi, ettei sen johdosta pääse aiheutumaan vahinkoa tai haittaa taikka kauneusarvojen menetystä rannan omistajalle. Hakijan on viipymättä tehtävä myös vahingonarviossa hakijan tehtäväksi määrätty samoin kuin kaikki muutkin työt, jotka ovat tarpeen rakenteiden saattamiseksi entisen arvoiseen kuntoon. Vahingonkärsijän niin vaatiessa vesilaitoksen omistajan on tehtävä työt rahakorvauksen sijasta ja mikäli vahingonkärsijä on omalla kustannuksellaan teettänyt työn, on voimalaitoksen omistajan korvattava se siltä osin kuin työ padotuksen takia on ollut välttämätöntä. Vesivoimalaitoksen omistajan on kustannuksellaan toimitettava sellaisten rajapyykkien siirtämisen, jotka ovat tarpeen rajojen tuntemiseksi padotuksen jälkeen."*

Pohjois-Suomen vesioikeuden 9.10.1992 antama päätös nro 54/92/2

Pohjois-Suomen vesioikeus on 9.10.1992 antamallaan päätöksellä nro 54/92/2 myöntänyt Oulun kaupungille luvan Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamiseen korkeuteen NN + 11,00 m. Vesioikeus on samalla kumonnut eräitä vesistötoimikunnan 17.9.1957 antaman Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamista koskevan päätöksen lupaehtojen määräyksiä ja muuttanut lupaehtoja. Lupaehto 9. on muutettu kuulumaan seuraavasti:

"9. Oulun kaupunki on vastuussa Merikosken voimalaitoksen käytöstä johtuvista Oulujoen vyörymistä. Mikäli vyörymä tai rannan kuluminen, josta kaupunki on vastuussa, koskee rakennuspaikan ympäristöä tai muuta siihen verrattavaa erityiseen pysyvään käyttöön otettua aluetta ja muutakin aluetta, mikäli sen suojaaminen on aiheutuvaan vahinkoon verrattuna kohtuullisin kustannuksin mahdollista, on sen ryhdyttävä rannan suojaamista tarkoittaviin toimenpiteisiin.

Suojaus on suoritettava niin, että saavutetaan mahdollisimman pitkäaikainen suojaustulos. Mikäli suojaus suoritetaan kiviverhouksena, on käytettävä riittävän karkeaa kiviainesta. Louhetta käytettäessä on verhoustarvittaessa tasattava hienommalla kiviaineksella. Suojaustyö on muutoinkin suoritettava niin, että rannan käyttömahdollisuus ei huonone enempää, kuin kestävän suojauksen aikaansaamiseksi on tarpeellista. Suojaustyö on mahdollisuuksien mukaan tehtävä rannanomistajan vaatimalla tavalla.

Luvan saajan on kustannuksellaan toimitettava sellaisten rajapyykkien siirtäminen, jotka rannan kulumisen seurauksena ovat hävinneet tai siirtyneet paikaltaan tai jotka rannan suojauksen korottamisen yhteydessä ovat vaarassa hävitä."

Pohjois-Suomen vesioikeus on antanut päätöksen kohdassa B uusia lupaehtoja. Lupaehdon B1 mukaisesti luvan saaja on ennen padotuskorkeuden korottamista velvoitettu rakentamaan 19 eri kuivatusjärjestelyä. Kaikkia kuivatusjärjestelyitä koskien on lupaehdossa B1 annettu seuraava määräys: *"Kuivatusjärjestelyihin liittyviä pumppaamoja on käytettävä suunnitelmassa mainittuina aikoina ja muulloinkin, milloin se on padotuskorkeuden korottamisesta aiheutuvien vettymisvahinkojen poistamiseksi tarpeen."*

Lupaehdossa B1 on annettu määräys rakentaa Harakka- ja Karsikko-ojien kuivatusjärjestelyt, Salaojakeskus ry:n suunnitelma, Tnro 502 140/D, 23.11.1988 mukaisesti.

Edelleen lupaehdossa B1 on luvan saajalle asetettu seuraava velvoite: *"Harakka- ja Karsikko-ojien kuivatusjärjestelyihin liittyvän avouoman yli on rakennettava rumpu tilojen [REDACTED] ja [REDACTED] rajalle."*

Lupaehdossa B2 on määrätty seuraavasti: *"Padotuskorkeuden korottamisesta maa-alueille aiheutuvien haittojen ja vahinkojen estämiseksi luvan saajan on tehtävä jäljempää ilmenevät rantaverhoukset ja alavien tontin tai pellon osien korotukset sekä maksettava jäljempää ilmenevät korvaukset työnaikaisesta käyttöhaitasta. Korotukset on tehtävä padotuskorkeuden nostoa vastaavasti painumavara huomioon ottaen ja niin, ettei korotettavan alueen pinta-ala pienene eikä korotuksen taakse jää painanteita. Korotettavat alueet on nurmetettava. Alueella mahdollisesti olevat tiet, hiekka- ja sorapolut, laatoitukset ym. vastaavat rakenteet on palautettava työn jälkeen entistä vastaaviksi. Työn jäljet on muutoinkin siistittävä. Ennen toimenpiteisiin ryhtymistä on luvan saajan laadittava omistajan niin vaatiessa hyväksyttäväksi tilakohtainen työsuunnitelma. Rantapuusto, pensaat ja muu kasvillisuus on ennen rakennustyötä kartoitettava ja pyrittävä suojaamaan erillisen suunnitelman mukaan. Vahingoittuneet puut ja pensaat on korvattava tai istutettava niiden tilalle uudet. Työstä aiheutuvat muutkin edunmenetykset on korvattava. Muutoin korotustyössä on noudatettava soveltuvin osin hakemuksen liitteenä olevaa, Heikkilänsaaren rakennuspaikkoja koskevaa yleistä työselitystä. Rantaverhoustöiden osalta on noudatettava, mitä edellä 9. lupaehdossa on määrätty."*

Mikäli edellä mainittujen työsuunnitelmien hyväksymisestä ei asianosaisten kesken päästä yksimielisyyteen, voidaan asia erikseen saattaa vesioikeuden ratkaistavaksi."

Lupaehdossa B3 luvan saajan on määrätty maksamaan tiettyjen rantatilojen omistajille padotuskorkeuden korottamisesta maa-alueille aiheutuvasta vahingosta ja haitasta korvauksia. Luvan saajalle on asetettu velvollisuus maksaa korvauksia myös kyseessä olevan korvaushakemuksen hakijan tilan osalta.

Vesiylioikeuden 31.3.1995 antama päätös nro 58/1995

Vesiylioikeus on 31.3.1995 antamallaan päätöksellä nro 58/1995 mm. korottanut tiettyjen tilojen osalta vesioikeuden päätöksessä nro 54/92/2 lu-

paehdossa B2 asetettuja työnaikaisia käyttöhaittakorvauksia ja määrännyt tiettyjen tilojen osalta tekemään tontin korotuksia ja rannan verhouksia sekä lupaehdon B3 osalta korottanut tietyille tiloille määrättyjä haittakorvauksia. Vesiylöikeus on samalla kumonnut vesioikeuden päätöksen Kosuojan kuivatusjärjestelyjä koskevalta osalta ja palauttanut asian vesioikeudelle uudelleen käsiteltäväksi. Korvaushakemuksen kohteena olevan hakijan tilan osalta vesiylöikeuden päätöksessä ei ole muutoksia.

Korkeimman hallinto-oikeuden 28.12.1995 antama päätös Taltionro 5387

Korkein hallinto-oikeus on 28.12.1995 antamallaan päätöksellä Taltionro 5387 hylännyt edellä mainitusta vesiylöikeuden päätöksestä nro 58/1995 tehdyt valituslupahakemukset.

Pohjois-Suomen vesioikeuden 11.10.1996 antama päätös nro 51/96/2

Pohjois-Suomen vesioikeus on 11.10.1996 antamallaan päätöksellä nro 51/96/2 määrännyt, että Kosuojan kuivatusjärjestelyjä ei määrätä tehtäväksi, ja velvoittanut Oulun kaupungin maksamaan Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamisesta aiheutuvasta vahingosta lupa päätöksessä määrätty korvaukset sekä määrännyt, että eräs Kosuojan varressa sijaitseva viljelystie on korkeuden $N_{60} + 13,50$ m alapuolella olevilta osin korotettava mainittuun korkeuteen.

Valmistumisilmoitus

Oulun kaupunki on ympäristölupavirastoon 1.2.2001 toimittamassaan valmistumisilmoituksessa ilmoittanut, että edellä mainittujen lupapäätösten mukainen hanke on valmistunut.

Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston 17.11.2005 antama päätös nro 61/05/2

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on hankkeen valmistumisilmoituksen saatuaan määrännyt 9.3.2001 Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamista ja siitä Kosuojan alueella aiheutuvien vahinkojen korvaamista koskevan asian käsiteltäväksi vesilain 18 luvun mukaisessa lopputarkastuksessa ja antanut 17.11.2005 lopputarkastuksen toimittamisesta päätöksen nro 61/05/2.

Päätöksen mukaan lopputarkastuksessa on ilmennyt, että Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottaminen on toteutettu niin kuin vesilaissa ja pääosin Pohjois-Suomen vesioikeuden 9.10.1992 antamassa asiaa koskevassa nro 54/92/2, jota vesiylöikeus on 31.3.1995 antamallaan päätöksellä osittain muuttanut, on määrätty. Samassa yhteydessä on selvitelty myös vahingot, joita lupaa myönnettäessä ei ole arvioitu syntyvän. Edellä mainittuja vahinkoja tai toimenpiteitä on määrätty korjattavaksi uusista lupaehdoista C ilmenevästi. Päätöksessä on myös täydennetty voimassa olevassa lupapäätöksessä määrättyjä lupaehtoja tiettyjen kiinteistöjen osalta mahdollisten vastaisten vahinkojen ja haittojen estämiseksi.

Toimitusmiesten lopputarkastusta koskevan lausunnon mukaan luvan haltija on pitänyt kunnossa alueelliset ja kiinteistökohtaiset kuivatusjärjestelyt sekä varustanut pumppaamot asianmukaisilla hälytysjärjestelmillä. Lausunnossa mainitaan myös, että toimitusmiesten mukaan lopputarkastuksen aikana ei ole ilmennyt mitään sellaista, minkä vuoksi voimassa olevaa lupaa tulisi täydentää vahinkoja ja haittoja estävillä tai vähentävillä määräyksillä. Voimassa olevat määräykset ovat riittävät Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamisesta myöhemmin mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen ja haittojen korvaamiseksi joko toimenpitein tai rahalla.

Vaasan hallinto-oikeuden 27.2.2008 antama päätös nro 08/0049/1

Vaasan hallinto-oikeus on 27.2.2008 antamallaan päätöksellä nro 08/0049/1, koskien Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston 17.11.2005 antamasta päätöksestä nro 61/05/2 tehtyjä valituksia, hyväksynyt Oulun kaupungin valituksen ja muuttanut ratkaisua siten, että lopputarkastuksen perusteella määrätty uusi lupaehto C3 on poistettu. Kyseisellä lupaehdolla luvan haltija oli määrätty tarkkailemaan pohjavedenkorkeuksia Heikkilänsaarella eräällä tilalla.

Muut valitukset hallinto-oikeus on hylännyt.

Korkeimman hallinto-oikeuden 18.8.2009 antama päätös taltionumero 1971

Korkein hallinto-oikeus on 18.8.2009 antamallaan päätöksellä taltionumerolla 1971 hylännyt Vaasan hallinto-oikeuden 27.2.2008 antamasta päätöksestä nro 08/0049/1 tehdyt valitukset.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksesta kuuleminen

Aluehallintovirasto on 28.4.2020 varannut Oulun Energia Oy:lle (vastapuolelle) tilaisuuden selityksen antamiseen korvaushakemuksesta.

Vastapuolen selitys

Selitys (Oulun Energia Oy korvaushakemuksen vaatimusten kohdat 1 ja 2)

Oulun Energia Oy on käynyt 29.8.2019 paikan päällä tarkastamassa tilanteen ja todennut, että Oulun Energia Oy:n ylläpitoon kuuluvassa rantapenkereessä ei ollut havaittavissa normaalista poikkeavaa kulumaa tai kunnostustarvetta.

Kiinteistön takana menevälle Karsikko-ojalle, joka on Oulun Energia Oy:n kunnossapidon vastuulla, on tehty kunnostuskaivu Oulun Energia Oy:n toimesta 2018/2019 talvella. Oulun Energia Oy on käynyt tarkastamassa Karsikko-ojan tilanteen 14.5.2020 eikä siellä ollut poikkeamia.

Oulun Energia Oy:lle ei ole asetettu luvassa velvoitteita eikä Oulun Energia Oy:llä ole mahdollisuuksia talvitulvien, sulamisvesien ja sateiden aiheuttamien tulvien hallintaan kyseisellä alueella. Oulun Energia Oy:lle ei ole asetettu velvollisuutta kiinteistöjen kuivatusjärjestelmän rakentamiseksi.

Selitys (Oulun Energia Siirto ja Jakelu Oy korvaushakemuksen vaatimusten kohdat 3 ja 4)

Oulun Energia Siirto ja Jakelu Oy on maksanut korvaushakemuksen kohteena olevan tilan osalta vahingonkorvauksia 12.9.2012 päivätyn korvausvaateen mukaisesti.

Selitykseen on liitetty karttaote Karsikko-ojan kunnossapitovelvollisuudesta ja korvauslaskelma maksetusta vahingonkorvauksesta, sopimus 14008.

Vastapuoli toimitti 4.6.2020 selityksen täydennyksenä Oulun Energia Siirto ja Jakelu Oy:n johtoaluesopimuksen ja Erkki Pesämaan 12.9.2012 päivätyn korvausvaatimuskirjelmän.

Hakijan kuuleminen ja täydennyspyyntö

Aluehallintovirasto on 5.6.2020 varannut hakijalle tilaisuuden antaa vastaselityksensä vastapuolen selityksestä. Samalla aluehallintovirasto on pyytänyt hakijaa täydentämään hakemustaan seuraavasti:

1) Hakija on aluehallintovirastolle 15.4.2020 toimittamassa täydennyksessä ilmoittanut, että Oulujoen padotuskorkeuden nostaminen kesällä 1997 aiheutti sen, että mökin kellari täyttyi vedellä, reunakivet sortuivat ja kellarista tuli käyttökelvoton. Aluehallintovirasto pyytää hakijaa tarkentamaan, tapahtuivatko kellarin kaikki vahingot (vedellä täyttyminen, reunakivien sortuminen ja käyttökelvottomaksi tuleminen) kesän 1997 aikana ja jos tapahtui, miksi korvauksia haetaan kellarin osalta vasta nyt.

2) 15.4.2020 toimitetussa korvaushakemuksen täydennyksessä hakija on vaatinut rantakiveyksen uusimista ja perustellut vaatimusta sillä, että täydennykseen liitetystä karttakopiosta selviää, miten Oulujoen rantaviiva on siirtynyt jo ennen padotuskorkeuden nostamista, ja sen jälkeen siirtyminen jatkuisi entistä nopeammin ilman rantakiveystä.

Hakijaa pyydetään selventämään, onko rantaviivassa tällä hetkellä olemassa lainkaan rantakiveystä, ja vaatiiko hakija nyt rantaviivaan uuden rantakiveyksen tekemistä, koska edellä on mainittu, että rantaviivan siirtyminen jatkuisi entistä nopeammin ilman rantakiveystä, vai vaatiiko hakija mahdollisen olemassa olevan rantakiveyksen uusimista. Samalla hakijaa pyydetään selventämään, onko edellä mainittua rantakiveyksen rakentamista vaadittu mahdollisesti rantaviivan siirtymisen ennaltaehkäisemiseksi, koska hakija on maininnut täydennyksessä, että rantaviivan siirtyminen jatkuisi entistä nopeammin ilman rantakiveystä, vai onko hakijan mielestä rantaviivan siirtymistä jo tapahtunut padotuskorkeuden noston jälkeen.

3) Hakija on korvaushakemuksessa ja sen täydennyksessä vaatinut Oulun Energia Oy:tä korvaamaan hakijalle 300 euroa voimalinjapylvääseen

kiinnitetyn harusvaijerin aiheuttamista vahingoista puille. Oulun Energia Oy on selityksessään ilmoittanut maksaneensa korvaushakemuksen kohteena olevan tilan osalta vahingonkorvauksia 12.9.2012 päivätyn korvausvaateen mukaisesti. Oulun Energia Oy toimitti aluehallintoviraston pyynnöstä aluehallintovirastolle edellä mainitun korvausvaateen. Korvausvaateessa oli haettu Oulun Energia Oy:ltä 400 euron korvauksia voimalinjan harusvaijereiden kiinnittämisestä aiheutuneista pihakoivujen turmelemisesta.

Hakijaa pyydetään selventämään, haetaanko tässä korvaushakemuksessa Oulun Energia Oy:ltä korvauksia samoista vahingoittuneista puista, joista Oulun Energia Oy on kertomansa mukaan jo maksanut korvaukset ja mikäli haetaan korvauksia samoista puista, tulee hakijan esittää perusteluita, miksi hakijan tulisi saada korvauksia samoista vahingoista, joista hakija on Oulun Energia Oy:n mukaan jo saanut korvauksia.

4) Hakija on vaatinut aluehallintovirastolle vireille laittamassaan korvaushakemuksessa Oulun Energia Oy:ltä korvauksia mökin vaaitsemisesta aiheutuneista kuluista. Hakija on todennut hakemuksen täydennyksessä, että yhteen aivan mökin vieressä olevaan pylvääseen laitettu sinkkiharus kiinnitettiin mökin seinään seurauksella, että mökki liikkui. Hakijaa pyydetään mahdollisuuksien mukaan toimittamaan karttakuvaa kiinteistön alueelta, josta ilmenee pylväs, joka oli kiinnitetty mökin seinään ja itse mökki.

5) Hakija ei aluehallintovirastolle toimittamassaan korvaushakemuksessa tai sen täydennyksessä ole osannut erikseen tarkentaa edellä mainitun mökin liikkumisvahingon sattumisajankohtaa tai vaaitsemisesta aiheutuneita kuluja.

Hakijaa pyydetään ilmoittamaan, ovatko mökin liikkuminen ja siitä aiheutuneet kustannukset olleet tiedossa jo Oulun Energia Oy:lle toimitetun 12.9.2012 päivätyn korvausvaateen toimittamisen aikana vai ovatko ne tapahtuneet hakijan korvausvaateen toimittamisen jälkeen ja mistä syystä mökin vieressä oleva pylväs piti kiinnittää mökin seinään? Hakijaa pyydetään myös mahdollisuuksien mukaan toimittamaan jotakin dokumenttia mökin siirtymisestä.

6) Hakijaa pyydetään myös esittämään oma käsityksensä, liittyvätkö edellä mainittujen kohtien 3–5 vahingot puille ja mökille padotuskorkeuden nostamiseen ja mikäli ne hakijan mielestä liittyvät, tulee hakijan perustella kantaansa, miten ne liittyvät padotuskorkeuden nostamiseen.

Hakijan vastaselitys ja korvaushakemuksen täydennys

1. Padotuskorkeuden nostaminen aiheutti mökin kellarin täyttymisen vedellä heti. Seuraavana talvena vesi jäätyi ja mursi vahvat betonirakenteet: seinät ja katon. Sitä ennen kellari oli toiminut moitteettomasti, mutta tuli nyt käyttökelvottomaksi. Hakija ei silloin osannut odottaa, että siitä voisi saada korvausta. Vasta näin myöhään hakija on saanut tietää muiden rannanomistajien saamista korvauksista. Siksi hakija esittää omat vaatimuksensa vasta nyt.

2. Nykyinen rantakiveys on tehty juuri rantaviivan siirtymisen ehkäisemiseksi, ja sitä on vielä jonkin verran olemassa, mutta hakija vaatii rantakiveyksen uusimista, ettei rantaviiva tulevaisuudessa siirtyisi.

3. Oulun Energian korvaukset 12.9.2012 esitetyn vaateen mukaan koskevat eri asioita kuin nyt käsiteltävät korvausvaatimukset. 12.9.2012 korvaukset koskivat kauempana mökin seinistä sijainneita vahingoittuneita pihakoivuja sekä maakaapelointia sähkövirran saamiseksi naapurimökille vuosina 1985–1986. Niistä on korvaukset jo saatu.

4. Mökin liikkuminen aiheutui juuri naapurimökille sähköön vetämisen yhteydessä v. 1985–1986. Silloin mökin kulmassa oleva sähköpylväs, joka oli kiinnitetty sinkillä mökin seinään, liikahti sen verran, että mökin vaaitseminen piti tehdä uudestaan.

6. Puiden vahingoittuminen ja mökin liikahtaminen eivät liity padotuskorkeuden nostamiseen.

Hakija on toimittanut lisäksi täydennyksen liitteenä kopion mökkitontin alueesta ja sähkölinjojen vetämisestä.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Käsittelyratkaisu

1. Asian ratkaisemiseen sovelletaan vanhan vesilain (264/1961) säännöksiä.
2. Aluehallintovirasto jättää tutkimatta kellarin vahinkoja koskevan korvausvaatimuksen.
3. Aluehallintovirasto jättää tutkimatta mökin siirtymistä ja vahingoittuneita pihakoivuja koskevat korvausvaatimukset.

Pääasiasratkaisu

Aluehallintovirasto hylkää rantakiveyksen uusimista koskevan vaatimuksen.

RATKAISUN PERUSTELUT

Käsittelyratkaisun perustelut

1. Voimassa olevan vesilain (587/2011) 19 luvun 4 §:n 1 momentin voimaantulosäännöksen mukaan hankkeeseen tai toimenpiteeseen, jonka täytäntöönpano on laillisesti aloitettu ennen vesilain voimaantuloa, sovelletaan vanhan vesilain säännöksiä ja määräyksiä, jollei voimassa olevan vesilain 19 luvussa muuta säädetä. Voimaantuloa koskevassa, voimassa olevan vesilain 19 luvussa ei ole säädetty muuta käsiteltävänä olleen korvaushakemuksen ratkaisemiseen soveltuvia säännöksiä. Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamista koskeva päätös on annettu 9.10.1992 ja se on saanut lainvoiman 28.12.1995, jolloin voimassa

on ollut vanha vesilaki (264/1961). Näin ollen asian ratkaisemiseen on sovellettu vesilakia.

2. Vanhan vesilain (264/1961) 2 luvun 13 §:n 1 momentissa sanotaan mm. seuraavaa: *"Vahinko, haitta ja muu edunmenetys, joka johtuu rakentamisesta, rakennetun laitoksen tai rakennelman käyttämisestä taikka oikeudesta käyttää tai lunastaa toiselle kuuluvaa omaisuutta, on asianomaiselle korvattava."*

Vanhan vesilain 2 luvun 27 §:n 1 momentissa sanotaan mm. seuraavaa: *"Milloin rakentamisesta tai rakennelman käyttämisestä aiheutuu vahingollinen seuraus, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty, voidaan siitä lupapäätöksen lainvoiman estämättä määrätä suoritettavaksi korvaus taikka velvoittaa rakennelman omistaja sen ehkäisemiseksi tai poistamiseksi muuttamaan rakennelmaa tahi muutoin ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, joihin rakentaja olisi voitu velvoittaa, jos kysymyksessä olevien vahingollisten ja haitallisten seurausten syntyminen olisi lupahakemusta käsiteltäessä voitu edellyttää."*

Edelleen vanhan vesilain 2 luvun 27 §:n 2 momentissa sanotaan seuraavaa: *"Omistajan velvoittamista edellä tarkoitetun korvauksen tai toimenpiteen suorittamiseen on edunmenetyksen kärsineen haettava aluehallintovirastolta. Asia on pantava vireille, jollei rakentamislupapäätöksessä sitä varten ole varattu pitempää aikaa, kymmenen vuoden kuluessa 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun valmistusilmoituksen tekemisestä tai, jos rakennustyötä ei ole saatettu loppuun ennen valmistusilmoituksen tekemistä, rakennustyön loppuun saattamisesta. Tästä määräajasta riippumatta voidaan korvausta kuitenkin hakea rakennelman sortumisesta tai muusta arvaamattomasta syystä aiheutuvasta vahingosta."*

Pohjois-Suomen vesioikeus on 9.10.1992 antamallaan päätöksellä nro 54/92/2 myöntänyt Oulun kaupungille luvan Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamiseen ja se sai lainvoiman 28.12.1995 korkeimman hallinto-oikeuden antaman päätöksen myötä. Lainvoimaisessa luvassa on määrätty mm. maksettavaksi korvauksia Oulujoen rantatilojen omistajille Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamisesta maa-alueille aiheutuvasta vahingosta ja haitasta tai tekemään toimenpiteitä hankkeesta aiheutuvien vahinkojen ja haittojen estämiseksi. Myös käsiteltävänä olleen korvaushakemuksen tilan osalta lainvoimaisessa luvassa on määrätty maksettavaksi korvauksia kyseisen tilan omistajalle.

Oulun kaupunki on 1.2.2001 toimittanut ympäristölupavirastoon valmistusilmoituksen, jonka mukaan lupapäätösten mukainen, Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamista koskeva hanke on valmistunut. Ympäristölupavirasto on 9.3.2001 määrännyt hankkeen valmistumista koskevan asian käsiteltäväksi vesilain 18 luvun mukaisessa lopputarkastuksessa, koska se on hankkeen laatu huomioon ottaen katsonut, että hankkeesta on saattanut aiheutua sellaista vahinkoa, jota annetuissa päätöksissä ei ole ennakoitu aiheutuvan. Lopputarkastuksen tarkoituksena on ollut selvittää hankkeesta aiheutuneet edellyttämättömät (ennakoimattomat) vahingot. Toimitusmiehet ovat lopputarkastuslausunnossaan todenneet, että lopputarkastuksen aikana on ilmennyt joitakin tilakohtaisia ennalta arvaamattomia vahinkoja tai haittoja. Yhtä tilaa lukuun ottamatta luvan haltija on sopinut asianosaisten kanssa vahinkojen

poistamisesta tai korvaamisesta ja tehnyt sovitut toimenpiteet sekä maksanut sovitut rahakorvaukset. Sopimatta olevan vahingon osalta toimitusmiehet olivat esittäneet lupaehtoihin muutoksia. Käsiteltävänä olleen korvaushakemuksen tilan osalta ei lopputarkastuksen yhteydessä ole esitetty vahinko- tai korvausvaatimuksia, vaikka hakemuksen mukaan vesi oli noussut tilan kellariin heti padotuskorkeuden nostamisen jälkeen ja sitä seuraavana talvena kellariin noussut vesi oli jäänyt ja murtanut kellarin betonirakenteet (seinät ja katon).

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on antanut 17.11.2005 lopputarkastuksen toimittamista koskevan päätöksen nro 61/05/2. Päätöksen mukaan lopputarkastuksessa on ilmennyt, että Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottaminen on toteutettu niin kuin vesilaissa ja pääosin Pohjois-Suomen vesioikeuden 9.10.1992 antamassa asiaa koskevassa päätöksessä nro 54/92/2, jota vesiylioikeus on 31.3.1995 antamallaan päätöksellä osittain muuttanut, on määrätty. Edelleen lopputarkastuksen toimittamista koskevan päätöksen ratkaisun perusteluissa on todettu, että Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamisesta on luvan myöntämisen jälkeen arvioitu syntyneen myös sellaista vahinkoa, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty. Nämä vahingot on määrätty päätöksessä korvattavaksi tai toimenpiteiden korjattavaksi uusista lupaehdoista ilmenevästi. Käsiteltävänä olleen korvaushakemuksen tilan osalta päätöksessä ei ole määrätty korvauksia tai toimenpiteitä edellyttämättömien (ennakoimattomien) vahinkojen osalta.

Vanhan vesilain 2 luvun 27 §:n 2 momentin mukaan edellyttämättömistä (ennakoimattomista) vahingoista on haettava korvauksia aluehallintovirastolta kymmenen vuoden kuluessa rakennustyön valmistumisilmoituksen tekemisestä tai, jos rakennustyötä ei ole saatettu loppuun ennen valmistumisilmoituksen tekemistä, rakennustyön loppuun saattamisesta. Rakentamislupapäätöksessä ei ole varattu korvausasian vireille laittamiselle pitempää aikaa kuin edellä mainittu vesilaissa säädetty aika (kymmenen vuotta). Käsiteltävänä ollut, korvauksia koskeva hakemus on toimitettu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen 5.2.2020, ja sieltä se on siirretty aluehallintoviraston käsiteltäväksi 6.2.2020 hallintolain 21 §:n perusteella. Hakemus on siten tullut vireille vähän yli 19 vuotta rakennustyön valmistumisilmoituksen tekemisen (1.2.2001) jälkeen. Mikäli kellarin täyttyminen vedellä on johtunut Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamisesta, on tämä vahinko vanhan vesilain 2 luvun 27 §:ssä sanottua vahingollista seurausta, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty, eli edellyttämätöntä (ennakoimatonta) vahinkoa. Tällaista vahinkoa koskeva korvaushakemus olisi tullut laittaa vireille aluehallintovirastossa kymmenen vuoden kuluessa vanhan vesilain 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun rakennustyön valmistumisilmoituksen tekemisestä, eli tässä tapauksessa viimeistään 31.1.2011.

Vanhan vesilain 2 luvun 27 §:n 2 momentin mukaan korvausta voidaan kuitenkin hakea määräajasta riippumatta arvaamattomasta syystä aiheutuvasta vahingosta. Käsiteltävänä olleessa korvausasiassa on kellarin vahinkojen osalta kysymys ollut veden noususta kellariin ja sen myötä veden jäätyminen aiheuttamista murtumista tai rakennevaurioista kellarissa. Kellarin täyttyminen vedellä on vahinko, joka padotuskorkeuden korottamisesta on mahdollista aiheutua. Tässä tapauksessa ei ole ollut

kyse siten sellaisesta arvaamattomasta syystä aiheutuneesta vahingosta, jonka korvauksen hakemiselle ei ole vanhan vesilain 2 luvun 27 §:n 2 momentissa säädetyn mukaisesti asetettu erityistä määräaika.

Edellä esitetyn perusteella aluehallintovirasto katsoo, että käsiteltävänä olleessa korvaushakemuksessa ei ole kyse vanhan vesilain 2 luvun 27 §:n 2 momentissa sanotusta arvaamattomasta syystä aiheutuneista vahingoista, joihin voidaan hakea korvausta määräajasta riippumatta.

Koska hakija on toimittanut korvaushakemuksen vanhan vesilain (264/1961) 2 luvun 27 §:ssä säädetyn kymmenen vuoden määräajan jälkeen eikä kysymyksessä ole ollut arvaamattomasta syystä aiheutuneet vahingot, on korvausvaatimus kellarin vahinkojen osalta jätetty vanhentuneena tutkimatta.

3. Hakija on 24.6.2020 antamassaan vastaselityksessä ja täydennyksessä ilmoittanut, että mökin liikkuminen ja pihakoivuille aiheutuneet vahingot liittyvät vuosina 1985–1986 tehtyyn naapurimökin sähköistämiseen, eikä kyseiset vahingot liity Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamiseen.

Aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 4 §:n mukaan aluehallintovirastot hoitavat niille erikseen säädettyjä tehtäviä. Kyseisen pykälän 5) kohdan mukaisesti aluehallintovirastolle kuuluvat ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön alaan kuuluvat lupa- ja muut hakemusasiat. Edellä mainitun lain 6 §:n mukaan aluehallintovirasto huolehtii sille säädettyjen tehtävien hoitamisesta toimialueellaan ja käyttää sille kuuluvaa toimivaltaa siten kuin siitä tässä tai muussa laissa säädetään. Vesilaissa on erikseen säädetty aluehallintoviraston toimivaltaan kuuluvista asioista (vanha vesilaki 264/1961 ja uusi vesilaki 587/2011).

Koska mökin siirtyminen ja puiden vahingoittuminen eivät liity Merikosken voimalaitoksen padotuskorkeuden korottamiseen tai muuhunkaan aluehallintoviraston toimivaltaan säädettyyn asiaan, ei aluehallintovirasto voi käsitellä niitä koskevia korvausvaatimuksia ja ne on jätetty tutkimatta.

Pääasiallisen ratkaisun perustelut

Hakija on vaatinut olemassa olevan rantakiveyksen uusimista, koska hakijan mukaan padotuskorkeuden korottamisen jälkeen veden virtaus syö rantaviivaa entistä voimakkaammin ja ilman rantakiveystä rantaviivan siirtyminen jatkuisi entistä nopeammin. 24.6.2020 antamassa vastaselityksessä ja täydennyksessä hakija on ilmoittanut, että nykyinen rantakiveys on tehty rantaviivan siirtymisen ehkäisemiseksi ja sitä on vielä jonkin verran olemassa, mutta hakija vaatii sen uusimista, ettei rantaviiva tulevaisuudessa siirtyisi.

Vastapuoli on rantakiveyksen uusimista koskevan vaatimuksen osalta todennut käyneensä paikan päällä 29.8.2019 tarkastamassa tilanteen ja todennut, että Oulun Energia Oy:n ylläpitoon kuuluvassa rantapenke-reessä ei ollut havaittavissa normaalista poikkeavaa kulumaa tai kunnostustarvetta.

Vesilain mukaisissa korvausasioissa aluehallintovirasto voi määrätä jo aiheutuneita vahinkoja korjattavaksi tai korvattavaksi. Koska asiassa ei ole

rantaviivan tai -kiveyksen osalta osoitettu vahinkoa vielä tapahtuneen, on korvausvaatimuksen katsottava laitettun vireille ennakoivasti, jotta mahdollisia vahinkoja ei tulevaisuudessa tapahtuisi. Aluehallintovirasto ei voi määrätä korjattavaksi tai korvattavaksi sellaisia vahinkoja, joita ei ole vielä tapahtunut. Näin ollen aluehallintovirasto on hylännyt rantakiveyksen uusimista koskevan vaatimuksen.

Sovelletut säännökset

Vesilain (587/2011) 19 luvun 4 §:n 1 momentti

Vesilain (264/1961) 2 luvun 27 §:n 1 ja 2 momentti

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Asian käsittelystä ei peritä maksua.

Maksu määräytyy hakemuksen vireilletuloajankohtana voimassa olleen aluehallintovirastojen maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1244/2018) mukaisesti. Asetuksen liitteenä olevan taulukon mukaan haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireille pannun korvausasian käsittelystä ei peritä maksua.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Oulun Energia Oy

Päätös tiedoksi sähköpostilla

Oulun kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen / Oulun seudun ympäristötoimi

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Suomen ympäristökeskus

Ilmoittaminen yleisessä tietoverkossa

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen lupaviranomaisen verkkosivuilla <https://ylupa.avi.fi>.

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Oulun kaupungin verkkosivuilla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Jaakko Pirttijoki

Marjo Torro

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Jaakko Pirttijoki ja esitellyt ympäristölakimies Marjo Torro.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 654 tai 0295 017 500.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liite

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin-ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1383/2018) säädetään. Maksun suuruus on 260 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **7.1.2021**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arki-lauantai, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja
 - asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittää luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
 - asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)

PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihde: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Tämä asiakirja PSAVI/1052/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/1052/2020 har godkänts elektroniskt

Pirttijoki Jaakko 26.11.2020 08:54

Torro Marjo 26.11.2020 08:04